

Grzyby pasożytnicze łąk nadnoteckich i terenów przyległych na odcinku Nakło—Ujście

ANDRZEJ MICHALSKI

Michalski A.: *Parasitic fungi of Notec meadows and neighbouring areas adjacent on the stretch Nakło-Ujście*, Acta Mycol. 18(2) 175-202, 1982(1986).

The paper contains a list of 312 species of fungi which are parasites of vascular plants in areas which are now in the Piła and Bydgoszcz voivodships. They were collected by the author (who died in 1973) in the years 1968-1973. *Tilletia holci* and *Puccinia littoralis* were reported for the first time in Poland and several species were observed on host previously not noted in Poland.

Publikowany obecnie spis mikroskopowych grzybów, pasożytujących na roślinach kwiatowych, oparty jest na materiałach, które zostały zebrane na bardzo interesujących pod względem florystycznym terenach leżących wzdłuż Noteci. Obserwacje prowadzono w latach 1969-1973* (nieliczne wstępne dane pochodzą z 1968 r.). Stwierdzono występowanie ogółem 312 gatunków grzybów, w tym wielu rzadkich, nie notowanych dotąd w północnej części kraju. Zresztą tereny, gdzie prowadzono obserwacje, należą dotychczas do najsłabiej poznanych pod względem mikologicznym, stanowiąc — szczególnie w zakresie grzybów pasożytniczych — typową „białą plamę”.

Opracowane materiały pochodzą z łąk leżących w dolinie Noteci i z terenów przyległych, znajdujących się obecnie w województwach pilskim i bydgoskim. Na prawym brzegu Noteci są to miejscowości: Dziembówko, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie, Białośliwie, Krostkowo,

* Śmierć Autora przerwała gromadzenie obserwacji i opracowywanie ich wyników; praca została przygotowana do druku przez dr. hab. Tomasza Majewskiego (Instytut Botaniki PAN) na podstawie notatek i materiałów zielnikowych, przekazanych przez żonę Zmarłego, prof. dr hab. Irenę Michalską.

Osiek (woj. pilskie), Borek, Samostrzel, Anieliny, Nakło, Slesin (woj. bydgoskie); na lewym brzegu: Ujście, Milcz, Ciszewo, Wiktorowo (woj. pilskie), Paterek (woj. bydgoskie).

Ogólną charakterystykę zbiorowisk roślinnych tego terenu znaleźć można w pracy Ziaji (1966), a dane o rozmieszczeniu zbiorowisk roślinnych w nawiązaniu do sieci hydrograficznej i morfologii doliny (wraz z mapką) opublikowała Churska (1966).

Wśród zebranych grzybów są gatunki nowe dla flory Polski: *Tilletia holci* i *Puccinia littoralis*, a niektóre grzyby zebrano na nowych w naszej florze roślinach żywicielskich: *Plasmopara umbelliferarum* na *Angelica palustris*, *Entyloma dactylidis* na *Poa palustris*, *Tilletia olida* na *Brachypodium silvaticum*, *Puccinia pimpinellae* na *Angelica palustris*.

Materiały zielnikowe zostały złożone w zielniku Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego.

Za życzliwość i trud w przygotowaniu niniejszej pracy do druku, Panu dr. hab. Tomaszowi Majewskiemu składam serdeczne podziękowanie. Irena Michalska, Bydgoszcz, pl. Weysenhoffa 11.

PRZEGLĄD ZNALEZIONYCH GATUNKÓW

CHYTRIDIOMYCETES

Molliardia triglochinis M. et T.

na *Triglochin palustre* L.: Anieliny, Nakło, mokre łąki, 12.8.71.

Physoderma vagans Schroet.

na *Potentilla anserina* L.: Nakło, mokre łąki, 4.9.70.

Synchytrium anemones (DC.) de Bary et Woron.

na *Anemone ranunculoides* L.: Białośliwie, skraj łąki, 26.5.69.

OOMYCETES

Peronosporales

Albugo amaranthi (Schwein.) O. Kuntze

na *Amaranthus retroflexus* L.: Białośliwie, pospolicie na śródłąkowych stanowiskach ruderalnych i polach uprawnych, 22.9.69.

Albugo candida (Pers. ex Fr.) O. Kuntze

na *Armoracia rusticana* G., M. et S.: Anieliny, łąki, rowy, 19.8.71; na *Barbarea vulgaris* R. Rr.: Osiek, wilgotne łąki, 22.9.69; na *Berteroa incana* (L.) DC.: Nakło, skraj łąki przy drodze, 25.8.69; na *Capsella bursa-pastoris* (L.) Med.: Nakło, ugory, łąki, b. pospolicie,

- 22.9.69; na *Cardamine pratensis* L.: Paterek, Białośliwie, mokre łąki, 4.9.70; na *Cardaminopsis arenosa* (L.) Hayek: Samostrzel, Nakło, łąki, rowy, 5.6.71; na *Erysimum cheiranthoides* L.: Nakło, przydroża, portofia, 18.9.73; na *Rorippa sylvestris* (L.) Bess.: Anieliny, wilgotne rowy, 19.8.71; na *Sisymbrium altissimum* L.: Białośliwie, ugory, łąki, 22.9.69, Anieliny, Nakło, 7.6.71.
- Albugo tragopogonis* S. F. Gray
na *Cirsium arvense* (L.) Scop.: Nakło, łąki, ugory, rowy, sporadycznie, 10.8.69; na *Cirsium oleraceum* (L.) Scop.: Nakło, łąki, 18.9.73; na *Tragopogon pratensis* L.: Nakło, łąki, 4.9.69.
- Bremia lactucae* Regel
na *Arctium lappa* L.: Nakło, Kaczory, krzaczaste zarośla na łące i ugory łąkowe, 4.9.70; na *Centaurea jacea* L.: Nakło, sporadycznie na łąkach, 18.9.72; na *Senecio vulgaris* L.: Nakło, dość pospolicie na polach śródłąkowych, 15.7.69.
- Peronospora alsinearum* Casp.
na *Stellaria media* (L.) Vill.: Nakło, łąki, pola, 25.8.69.
- Peronospora arborescens* (Berk.) Casp.
na *Papaver somniferum* L.: Białośliwie, pole i ogród na skraju łąki, 12.7.71.
- Peronospora chenopodii* Schlecht.
na *Chenopodium album* L.: Samostrzel, b. pospolicie na ugorach i polach śródłąkowych, 25.5.71.
- Peronospora conglomerata* Fuck.
na *Geranium posillum* Burm. f.: Krostkowo, Anieliny, łąki, 20.8.71.
- Peronospora diplotaxidis* Gäum.
na *Diplotaxis muralis* (L.) DC.: Nakło, ugory, łąki, rzadko, 4.9.70, 20.8.73.
- Peronospora ficariae* L. R. Tul. ex Bary
na *Ranunculus ficaria* L.: Kaczory, Milcz, masowo na mokrych łąkach (razem z *Uromyces poae*), 15.5.72.
- Peronospora humuli* (Miyabe et Takah.) Skal.
na *Humulus lupulus* L.: Osiek, zarośla, 22.9.69.
- Peronospora meliloti* H. Syd.
na *Melilotus officinalis* (L.) Pallas: Białośliwie, łąki, przydroża, rowy, sporadycznie, 5.6.69.
- Peronospora minor* (Casp.) Gäum.
na *Atriplex patulum* L.: Samostrzel, zarośla ruderalne, 1.8.73.
- Peronospora parasitica* (Pers. ex Fr.) Fr.
na *Capsella bursa-pastoris* (L.) Med.: Milcz, b. pospolicie na śródłąkowych ugorach i polach, 4.6.69.

Peronospora rorippae-islandicae Gäum.

na *Rorippa sylvestris* (L.) Bess.: Białośliwie, łąki, rowy, często, 4.9.70.

Peronospora scleranthi Rabenh.

na *Scleranthus annuus* L.: Samostrzel, ugory łąkowe, 15.9.69.

Peronospora sisymbrii-officinalis Gäum.

na *Sisymbrium altissimum* L.: Nakło, rzadko na śródłąkowych ugorach, 19.7.69, 4.9.70; na *Sisymbrium officinale* (L.) Scop.: Anieliny, sporadycznie na ugorach, 19.8.71.

Peronospora swinglei Ellis et Kell.

na *Salvia pratensis* L.: Nakło, b. rzadko na łąkach, 24.8.72.

Peronospora trifoliorum de Bary

na *Trifolium alpestre* L.: Samostrzel, Borek, łąki, zarośla, 1.8.73.

Phytophthora infestans (Mont.) de Bary

na *Solanum tuberosum* L.: Osiek, często na kartofliskach śródłąkowych, 22.9.69.

Plasmopara densa (Rabenh.) Schroet.

na *Odontites verna* (Bellardi) Dumort. ssp. *serotina* (Dumort.) Corb.: Anieliny, sporadycznie na pastwiskach i wilgotnych łąkach, 12.8.71; na *Rhinanthus angustifolius* Gmel.: Anieliny, łąki, 10.8.71.

Plasmopara pusilla (de Bary) Schroet.

na *Geranium palustre* L.: Nakło pospolicie na łąkach, 8.7.69.

Plasmopara umbelliferarum (Casp.) Schroet. ex Wartenw.

na *Aegopodium podagraria* L.: Milcz, dość pospolicie na łąkach, w rowach i zaroślach, 8.7.69; na *Angelica palustris* (Bess.) Hoffm. (*Ostericum palustre* Bess.): Anieliny, wilgotne łąki, 22.9.69; na *Angelica sylvestris* L.: Anieliny, mokre łąki, rowy melioracyjne, 19.8.71, 13.8.72; na *Pastinaca sativa* L.: Anieliny, łąki, 19.8.71; na *Pimpinella major* (L.) Huds.: Anieliny, łąki, 19.8.71; na *Selinum carvifolia* (L.) L.: Samostrzel, łąki, 19.8.71, Anieliny, 7.6.71.

Na *Angelica palustris* grzyb ten nie był dotychczas w Polsce zbierany.

Plasmopara viticola (Berk. et Curt.) Berl. et De Toni

na *Vitis vinifera* L.: Nakło, w hodowli przydomowej, 28.8.72, Dziembówko, 22.8.72.

ASCOMYCETES

Protomycetales

Protomyces macrosporus Unger

na *Aegopodium podagraria* L.: Nakło, Białośliwie, zarośla, 4.9.70; na

Berula erecta (Huds.) Coville: Anieliny, Samostrzel, łąki, rowy, 27.7.72.

Perisporiales

Capnodium elongatum Neg.

na *Salix caprea* L.: Nakło, Białośliwie, Osiek, zarośla, dość pospolicie, 22.9.69.

Capnodium gramineum Pat.

na *Triticum vulgare* Vill.: Dziembówko, uprawy przyłąkowe, 6.7.73.

Capnodium salicinum Mont.

na *Salix viminalis* L.: Nakło, Osiek, dość pospolicie w zaroślach i na łąkach, 22.9.69.

Capnodium sp.

na *Aegopodium podagraria* L.: Osiek, zarośla łąkowe, dość pospolicie, 22.9.69; na *Cirsium oleraceum* (L.) Scop.: Nakło, Osiek, mokre łąki, 22.9.69; na *Epilobium angustifolium* L.: Osiek, zarośla, rowy, 22.9.69; na *Phalaris arundinacea* L.: Osiek, bagna, mokre łąki, rowy, 22.9.69; na *Phragmites communis* Trin.: Nakło, Białośliwie, Ujście, łąki, brzegi wód, pospolicie, 22.9.69; na *Solanum dulcamara* L.: Osiek, Białośliwie, sporadycznie w zaroślach łąkowych, 22.9.69; na *Urtica dioica* L.: Osiek, łąki, zarośla, 22.9.69.

Erysiphales

Erysiphe aquilegiae DC. ex Mérat

na *Caltha palustris* L.: Anieliny, rowy, mokre łąki, 19.8.70.

Erysiphe artemisiae Grev.

na *Artemisia vulgaris* L.: Nakło, brzegi łąk, stanowiska ruderalne, 22.9.69.

Erysiphe asperifoliorum Grev.

na *Anchusa officinalis* L.: Anieliny, łąki, miedze, przydroża, pola, 12.8.71; na *Buglossoides arvensis* (L.) Johnst. (*Lithospermum arvense* L.): Nakło, przydroża, pola, 10.6.69; na *Cynoglossum officinale* L.: Samostrzel, przydroża, 15.7.72; na *Symphytum officinale* L.: Osiek, Białośliwie, dość pospol. na łąkach, 27.8.69.

Erysiphe biocellata Ehrenb.

na *Mentha aquatica* L.: Białośliwie, Anieliny, brzegi wód, mokre łąki, rowy, pospolicie, 27.8.69.

Erysiphe cichoracearum DC. ex Mérat

na *Achillea ptarmica* L.: Białośliwie, Osiek, sporadycznie na mokrych łąkach, 22.9.69; na *Aster* sp.: Nakło, ogrody, 29.9.73; na

Carduus acanthoides L.: Nakło, sporadycznie na łąkach, 22.9.69; na *Cirsium oleraceum* (L.) Scop.: Nakło, łąki, 5.10.68; na *Eupatorium cannabinum* L.: Osiek, dość pospol. w zaroślach, 22.9.69; na *Solidago canadensis* L.: Osiek, łąki, rowy, 27.8.69; na *Sonchus arvensis* L.: Nakło, łąki, 9.5.69; na *Tanacetum vulgare* L.: Nakło, Białośliwie, 19.8.71; na *Tragopogon pratensis* L.: Anieliny, łąki, 12.8.71.

***Erysiphe convolvuli* DC. ex St.-Am.**

na *Convolvulus arvensis* L.: Białośliwie, Osiek, łąki, zarośla, 11.8.69.

***Erysiphe depressa* (Wallr.) Schlecht.**

na *Arctium tomentosum* Mill.: Nakło, Osiek, Milcz, masowo na ugorach i pastwiskach, 22.9.69.

***Erysiphe galeopsidis* DC. ex Mérat**

na *Galeopsis ladanum* L.: Nakło, Osiek, łąki, zarośla, 28.8.69; na *Galeopsis speciosa* Mill.: Samostrzel, zarośla, 1.8.73; na *Lamium album* L.: Samostrzel, zarośla, przydroża, 2.7.72; na *Nepeta cataria* L.: Nakło, Ślesin, przydroża, zarośla, 25.7.73.

***Erysiphe galii* Blumer (?)**

na *Galium mollugo* L.: Nakło, Anieliny, zarośla, łąki, 12.8.73 (tylko oidium).

***Erysiphe graminis* DC. ex Mérat**

na *Agropyron caninum* (L.) P. B.: Samostrzel, zarośla nad rowem, 27.7.72; na *Apera spica-venti* (L.) P. B.: Białośliwie, pola śródłakowe, 19.8.71; na *Bromus mollis* L.: Samostrzel, łąki, 5.6.71; na *Dactylis aschersoniana* Graebn.: Samostrzel, Borek, zarośla, 1.8.73; na *Dactylis glomerata* L.: Anieliny, łąki, 19.8.71; na *Festuca gigantea* (L.) Vill.: Samostrzel, Borek, zarośla, rowy, 1.8.73; na *Poa pratensis* L.: Białośliwie, sporadycznie na łąkach, 22.9.69; na *Poa trivialis* L.: Białośliwie, łąki, 22.9.69; na *Secale cereale* L.: Anieliny, pole, 19.8.71; na *Triticum vulgare* Vill.: Dziembówko, Krostkowo, uprawy przyłakowe, 6.7-20.7.73.

***Erysiphe heraclei* DC. ex St.-Am.**

na *Angelica sylvestris* L.: Nakło, łąki, 24.8.72; na *Anthriscus sylvestris* (L.) Hoffm.: Samostrzel, łąki, rowy, zarośla, 19.8.71; Białośliwie, 22.9.69; na *Chaerophyllum aromaticum* L.: Nakło, Anieliny, rowy melioracyjne, 5.7.72; na *Falcaria vulgaris* Bernh.: Samostrzel, słoneczne skarpy przydrożne, 17.7.72; na *Heracleum sphondylium* L. ssp. *sibiricum* (L.) Simonk.: Anieliny, pospolicie na łąkach i w zaroślach, 28.8.71; na *H. sphondylium* ssp. *sphondylium*: Nakło, Milcz, łąki, 11.8.69; na *Pastinaca sativa* L.: Nakło, Anieliny, łąki, 15.8.73; na *Peucedanum oreoselinum* (L.) Moench.: Nakło, łąki, skraj lasu,

- 8.7.69; na *Pimpinella saxifraga* L.: Miasteczko Krajeńskie, przydroża, suche rowy, 12.9.72.
- Erysiphe hyperici* (Wallr.) Blumer
na *Hypericum maculatum* Cr.: Samostrzel, Borek, zarośla, łąki, 26.9.73.
- Erysiphe knautiae* Duby
na *Knautia arvensis* (L.) Coult.: Białośliwie, Milcz, łąki, 28.7.71.
- Erysiphe martii* Lév.
na *Lathyrus pratensis* L.: Nakło, Osiek, Milcz, łąki, 7.7.69; na *Lupinus polyphyllus* Lindley: Milcz, Białośliwie, skraj łąki, rowy, sporadycznie, 11.8.69; na *Melilotus alba* Med.: Nakło, Białośliwie, często na skarpach, przydrożach i polach, 22.9.69; na *Melilotus officinalis* (L.) Pallas: Nakło, Białośliwie, wzniesienia łąkowe, 22.9.69.
- Erysiphe polygoni* DC. ex St.-Am.
na *Polygonum aviculare* L.: Nakło, Białośliwie, łąki, 11.8.69; na *Rumex acetosella* L.: Nakło, pastwiska, 22.9.69.
- Erysiphe ranunculi* Grev.
na *Ranunculus repens* L.: Nakło, Milcz, wilgotne łąki, 20.7.69; na *Thalictrum flavum* L.: Osiek, łąki, wilgotne zarośla, 22.9.69; Krostkowo, 6.9.71.
- Erysiphe sordida* Junell
na *Plantago major* L.: Nakło, Ujście, łąki, 20.7.69.
- Erysiphe tortilis* Fr.
na *Cornus sanguinea* L.: Osiek, Białośliwie, często w zaroślach łąkowych, 22.9.69.
- Erysiphe valerianae* (Jacq.) Blumer
na *Valeriana officinalis* L.: Osiek, Milcz, łąki, zarośla, sporadycznie, 22.9.69.
- Microsphaera alphitoides* Griff. et Maubl.
na *Quercus robur* L.: Osiek, zarośla, 23.8.70.
- Microsphaera astragali* (DC. ex Mérat) Trev.
na *Astragalus glycyphyllos* L.: Nakło, Samostrzel, zarośla, skarpy, przydroża, 13.8.72.
- Microsphaera divaricata* (Wallr. ex Link) Lév.
na *Frangula alnus* Mill.: Osiek, zarośla, 22.9.69.
- Microsphaera euonymi* (DC. ex Mérat) Sacc.
na *Euonymus europaeus* L.: Samostrzel, przydroża, zarośla, 19.8.71.
- Podosphaera clandestina* (Wallr. ex Fr.) Lév.
na *Crataegus monogyna* Jacq.: Samostrzel, przydroża, zarośla, 19.8.71.
- Sphaerotheca alchemillae* (Grev.) Junell
na *Alchemilla vulgaris* auct.: Nakło, Białośliwie, często na łąkach,

- 11.8.69; na *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim.: Nakło, wilgotne łąki, brzegi wód, pospolicie, 9.6.69; na *Geum rivale* L.: Nakło, Osiek, Ujście, łąki, 22.9.69; na *Potentilla palustris* (L.) Scop. (*Comarum palustre* L.): Nakło, pastwisko, 22.9.69; na *Rubus caesius* L.: Samostrzel, Borek, zarośla, 15.8.72.
- Sphaerotheca balsaminae* (Wallr. ex Fr.) Sandu-Ville
na *Impatiens noli-tangere* L.: Samostrzel, łąki, zarośla, 19.8.71.
- Sphaerotheca epilobii* (Link) Sacc.
na *Epilobium roseum* Schreb.: Białośliwie, rowy, brzeg strumienia, 16.8.72.
- Sphaerotheca furruginea* (Schlecht. ex Fr.) Junell
na *Sanguisorba officinalis* L.: Anieliny, wilgotne i suche łąki, 15.7.72.
- Sphaerotheca fugax* Penzig et Sacc.
na *Geranium palustre* L.: Nakło, łąki, zarośla, rowy, 8.7.69.
- Sphaerotheca fuliginea* (Schlecht. ex Fr.) Pollacci
na *Bidens tripartita* L.: Nakło, Samostrzel, mokre łąki, rowy, pospolicie, 19.8.71; na *Erigeron canadensis* L.: Białośliwie, ugory i pola śródłakowe, 19.8.71; na *Linaria vulgaris* (L.) Mik.: Nakło, nieużytki, 28.7.72; na *Senecio aquaticus* Huds.: Nakło, wilgotne łąki, 22.9.69; na *Taraxacum officinale* Web.: Nakło, łąki, 20.7.69; na *Xanthium strumarium* L.: Nakło, nieużytki, pastwiska, 10.9.72.
- Sphaerotheca humuli* (DC.) Burr.
na *Humulus lupulus* L.: Białośliwie, łąki, zarośla, 22.9.69.
- Sphaerotheca mors-uvae* (Schw.) Berk. et Curt.
na *Ribes nigrum* L.: Miasteczko Krajeńskie, łąki, ogrody przyłąkowe, 23.8.72.
- Uncinula adunca* (Wallr. ex Fr.) Lév.
na *Salix aurita* L.: Nakło, Białośliwie, Osiek, zarośla, 22.9.69.
- Uncinula bicornis* (Fr.) Lév.
na *Acer negundo* L.: Samostrzel, Borek, zarośla, przydroża, 5.10.73.

Pyrenomycetales

- Claviceps microcephala* (Wallr.) Tul.
na *Deschampsia caespitosa* (L.) P. B.: Anieliny, łąki, 6.9.72; na *Holcus lanatus* L.: Anieliny, łąki, 19.8.71; na *Molinia coerulea* (L.) Moench.: Nakło, Białośliwie, łąki, 22.9.69.
- Claviceps purpurea* (Fr.) Tul.
na *Agropyron repens* (L.) P. B.: Białośliwie, łąki, 4.9.70; na *Anthoxanthum odoratum* L.: Anieliny, łąki, 15.7.71; na *Festuca arundinacea* Schreb.: Samostrzel, łąki, 1.8.73; na *Festuca gigantea* (L.)

- Vill.: Samostrzel, Borek, zarośla, łąki, 1.8.73; na *Lolium perenne* L.:
Milcz, łąki, 22.9.69.
- Coleroa chaetomium* Rab.
na *Rubus caesius* L.: Nakło, zarośla, 22.9.69.
- Epichloë typhina* (Pers.) Tul.
na *Brachypodium silvaticum* (Huds.) Roem. et Schult.: Anieliny,
Białośliwie, skraj łąki, skarpa, 19.8.71; na *Dactylis glomerata* L.:
Osiek, łąki, 22.6.69; na *Festuca pratensis* Huds.: Osiek, łąki, 22.9.69;
na *Phleum pratense* L.: Białośliwie, łąki, 19.8.70.
- Phyllachora graminis* Fuck.
na *Agropyron repens* (L.) P. B.: Białośliwie, łąki, 11.8.69; na *Bromus inermis* Leyss.: Samostrzel, Borek, zarośla, łąki, 1.8.73.
- Phyllachora heraclei* (Fr.) Fuck.
na *Heracleum sphondylium* L.: Samostrzel, łąki, 23.9.70.
- Phyllachora junci* (Fr.) Fuck.
na *Juncus effusus* L.: Nakło, 5.7.69.

Discomycetales

- Cryptomyces pteridis* Rehm
na *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn: Nakło, Osiek, łąki, skraj lasu,
11.8.69.
- Pseudopeziza trifolii* (Biv.-Bern.) Fuck.
na *Trifolium hybridum* L.: Paterek, pospolicie na łąkach, 10.9.70;
na *Trifolium pratense* L.: Nakło, Milcz, łąki, 8.7.69; na *Trifolium repens* L.: Nakło, Milcz, Osiek, sporadycznie na łąkach, 8.7.69.
- Pseudorhynchium bistortae* Juel
na *Polygonum bistorta* L.: Białośliwie, Nakło, łąki 6.69.
- Rhynchium acerinum* Fr.
na *Acer platanoides* L.: Samostrzel, Białośliwie, pospolicie po przydrożach, 19.8.71; na *Acer pseudoplatanus* L.: Samostrzel, Nakło, przydroża, zarośla, 19.8.71.
- Rhynchium salicinum* (Pers.) Fr.
na *Salix aurita* L.: Nakło, Kaczory, pospolicie w zaroślach; na *Salix cinerea* L.: Nakło, Milcz, zarośla wierzbowe, 11.8.69.
- Sclerotinia trifoliorum* Eriks.
na *Trifolium pratense* L.: Milcz, łąki, 27.5.69

Taphrinales

- Taphrina tosquinetii* (Westend.) Magn.
na *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.: Białośliwie, zarośla olszowe na łąkach nad brzegami wód, 26.5.69.

BASIDIOMYCETES

Ustilaginales

- Anthracoidea heterospora* (Lindeb.) Kukkonen
na *Carex nigra* (L.) Reichard (*C. fusca* Bell. et All.): Anieliny,
mokre łąki, 5.7.69.
- Entyloma achilleae* Magn.
na *Achillea millefolium* L.: Samostrzel, łąki, 21.7.69.
- Entyloma dactylidis* (Pass.) Cif.
na *Poa palustris* L.: Anieliny, łąki, brzegi wód, 19.8.71, Osiek,
Nakło, 27.8.69.
Gatunek bardzo rzadki, na tym żywicielu z Polski dotychczas nie
podawany (Kochman, Majewski 1973).
- Entyloma eryngii-plani* Cif.
na *Eryngium planum* L.: Nakło, suche rowy przydrożne, 16.9.72.
- Entyloma fuscum* Schroet.
na *Papaver somniferum* L.: Anieliny, uprawy przyłąkowe, 22.8.69.
- Entyloma ranunculi-repentis* Sternon
na *Ranunculus sceleratus* L.: Anieliny, moczary, rowy, 10.7.71.
- Entyloma serotinum* Schroet.
na *Symphytum officinalis* L.: Nakło, łąki, 20.7.69.
- Sphacelotheca hydropiperis* (Schum.) de Bary
na *Polygonum hydropiper* L.: Nakło, zarośla, 8.69.
- Tilletia caries* (DC.) Tul.
na *Triticum vulgare* Vill.: Anieliny, Nakło, pola uprawne na skraju
łąk, rzadko, 6.7.69.
- Tilletia holci* (Westend.) Schroet.
na *Holcus mollis* L.: Samostrzel, łąki, 5.8.69.
Gatunek nowy dla Polski; blisko naszych granic zachodnich po-
dawany z okolic Gubina (Noack, Fahrenedorff 1925).
- Tilletia olida* (Riess) Schroet.
na *Brachypodium silvaticum* (Huds.) Roem. et Schult.: Nakło, Anie-
liny, zarośla, łąki, 12.6.69.
Grzyb podany z Polski tylko przez Lindaua (1914) z Dą-
broszyna k. Gorzowa Wlkp. na *Brachypodium pinnatum*.
- Urocystis agropyri* (Preuss) Fisch. v. Waldh.
na *Agropyron repens* (L.) P. B.: Anieliny, zarośla, 25.6.69.
- Urocystis anemones* (Pers.) Wint.
na *Anemone sylvestris* L.: Nakło, Ślesin, zarośla, skarpy, 12.6.69.
- Urocystis arrhenatheri* (Kupr.) Sävil.
na *Arrhenatherum elatius* (L.) P. B.: Samostrzel, łąki, 25.6.69.

- Urocystis occulta* (Wallr.) Rabenh.
na *Secale cereale* L.: Nakło, śródławkowe pole uprawne, 15.6.69.
- Ustilago avenae* (Pers.) Rostr.
na *Avena sativa* L.: Nakło, śródławkowe pole uprawne, 20.8.68.
- Ustilago echinata* Schroet.
na *Phalaris arundinacea* L.: Anieliny, brzegi wód, 10.8.69.
- Ustilago hordei* (Pers.) Lagerh.
na *Hordeum vulgare* L.: Krostkowo, uprawy przyławkowe, 15.6.70.
- Ustilago hypodytes* (Schlecht.) Fr.
na *Agropyron repens* (L.) P. B.: Białośliwie, łąki, 25.6.69.
- Ustilago longissima* (Schlecht.) Meyen
na *Glyceria aquatica* (L.) Wahlb.: Białośliwie, Nakło, mokre łąki, brzegi wód, 26.5.69; na *Glyceria fluitans* R. Br.: Białośliwie, łąki, rowy, 12.7.71; na *Glyceria plicata* Fr.: Białośliwie, rowy, 20.6.73.
- Ustilago maydis* (DC.) Corda
na *Zea mays* L.: Nakło, śródławkowe pole uprawne, 10.6.69.
- Ustilago neglecta* Niessl
na *Setaria glauca* (L.) P. B.: Nakło, ugory łąkowe, 10.7.69.
- Ustilago nuda* Kellerm. et Swingle
na *Hordeum vulgare* L.: Krostkowo, uprawy przyławkowe, 2.7.70.
- Ustilago perennans* Rostr.
na *Arrhenatherum elatius* (L.) P. B.: Nakło, Osiek, rzadko na łąkach, 25.6.69.
- Ustilago striiformis* (Westend.) Niessl
na *Agrostis alba* L.: Osiek, łąki, 16.6.69; na *Briza media* L.: Nakło, Anieliny, łąki, b. rzadko, 5.7.72; na *Bromus inermis* Leyss.: Nakło, Anieliny, słoneczne zbocza, zarośla przydrożne, łąki, 20.6.73; na *Deschampsia caespitosa* P. B.: Białośliwie, łąki, 29.6.69; na *Poa trivialis* L.: Białośliwie, wilgotne łąki, 10.6.69.
- Ustilago tragopogonis-pratensis* (Pers.) Rouss.
na *Tragopogon pratensis* L.: Anieliny, łąki, 10.7.70.
- Ustilago tritici* (Pers.) Rostr.
na *Triticum vulgare* Vill.: Krostkowo, ugory przyławkowe, 18.7.69.
- Ustilago violacea* (Pers.) Rouss.
na *Silene alba* (Mill.) Krauze: Białośliwie, Osiek, łąki, 22.9.69; na *Saponaria officinalis* L.: Milcz, łąki, 8.7.69.

Uredinales

Aecidium ranunculacearum DC.

- na *Ranunculus acer* L.: Nakło, łąki, 9.5.69; na *Ranunculus bulbosus* L.: Krostkowo, Miasteczko Krajeńskie, rowy, przydroża, suche

łąki, 6.6.69; na *Ranunculus repens* L.: Nakło, 9.5.69, Białośliwie, 3.6.70.

Coleosporium tussilaginis (Pers.) Berk.

na *Campanula patula* L.: Białośliwie, Osiek, sporadycznie na łąkach, 22.9.69; na *Campanula rapunculoides* L.: Nakło, Anieliny, zarośla, 5.7.72; na *Euphrasia stricta* Wolff: Nakło, Milcz, pastwiska, 11.8.69; na *Inula salicina* L.: Samostrzel, łąki, zarośla, 15.6.69; na *Odontites rubra* Gilib.: Nakło, Milcz, pospolicie na łąkach, 11.8.69; na *Petasites hybridus* (L.) G., M. et Sch.: Osiek, Białośliwie, zarośla nad Notecią, 22.9.69; na *Rhinanthus angustifolius* Gmel.: Nakło, wilgotne łąki, 20.7.69; na *Senecio congestus* (R. Br.) DC.: Nakło, mokre łąki, 9.6.69; na *Senecio vernalis* W. et K.: Białośliwie, pole, droga, 3.6.69; na *Senecio viscosus* L.: Samostrzel, łąki, nieużytki, 15.8.73; na *Sonchus arvensis* L.: Nakło, mokre łąki, 5.10.68; na *Sonchus oleraceus* L.: Anieliny, 10.9.69.

Cronartium flaccidum (Alb. et Schw.) Wint.

na *Vincetoxicum hirundinaria* Med., Anieliny, zarośla na skraju łąki, 1.8.69.

Cornartium ribicola J. C. Fisch.

na *Ribes nigrum* L.: Białośliwie, ogródek, zarośla na skraju łąk, 19.8.71.

Frommea obtusa (Str.) Arth.

na *Potentilla erecta* Rauschel: Nakło, łąki, pastwiska, 4.7.69.

Gymnosporangium cornutum Arth. ex Kern

na *Sorbus aucuparia* L.: Samostrzel, zarośla, 15.7.72.

Melampsora amygdalinae Kleb.

na *Salix triandra* L.: Milcz, Nakło, zarośla na łąkach, 11.8.69.

Melampsora caprearum Thüm.

na *Salix caprea* L.: Osiek, Białośliwie, pospolicie w zaroślach łąkowych, 22.9.69.

Melampsora epitea Thüm.

na *Euonymus europaeus* L.: Samostrzel, 15.5.72; na *Salix cinerea* L.: Nakło, Milcz, zarośla, 11.8.69; na *Salix purpurea* L.: Nakło, zarośla, 4.9.70; na *Salix rosmarinifolia* L.: Nakło, łąki, 22.9.69; na *Salix viminalis* L.: Nakło, Osiek, łąki i kępy zarośli, 22.9.69.

Melampsora euphorbiae (Schub.) Cast.

na *Euphorbia helioscopia* L.: Anieliny, ugory łąkowe, 19.8.71; na *Euphorbia peplus* L.: Anieliny, ogród, 24.8.72.

Melampsora hypericorum Wint.

na *Hypericum perforatum* L.: Anieliny, zarośla, łąki, 26.8.69.

Melampsora larici-pentandrae Kleb.

na *Salix pentandra* L.: Nakło, wilgotne łąki, zarośla, 22.9.69.

Melampsora lini (Ehrenb.) Desm.

na *Linum catharticum* L.: Anieliny, łąki, 5.7.72; na *Linum usitatissimum* L.: Nakło, Samostrzel, działki uprawne przyłąkowe, 5.7.72.

Melampsora populnea (Pers.) Karst.

na *Populus tremula* L.: Białośliwie, przydroża, zarośla, 19.8.71.

Melampsorella symphyti Bub.

na *Symphytum officinale* L.: Nakło, Osiek, Milcz, łąki, dość często, 9.6.69.

Melampsorium betulinum Kleb.

na *Betula humilis* Schrank: Milcz, Ciszewo, Wiktorowo, Milczek, Strzelce, łąki, zarośla, 25.8.69; na *Betula pubescens* Ehrh.: Dziembówko, zarośla, 22.8.72; na *Betula pendula* Roth: Anieliny, Samostrzel, Borek, zarośla, łąki, 20.9.71.

Phragmidium fragariae (DC.) Rabenh.

na *Potentilla alba* L.: Samostrzel, Borek, zarośla, brzegi łąki i lasu, 1.8.73.

Phragmidium mucronatum (Pers.) Schlecht.

na *Rosa canina* L.: Anieliny, zarośla, 16.8.72.

Phragmidium potentillae (Pers.) Karst.

na *Potentilla argentea* L.: Samostrzel, Borek, suche przydroża, 18.9.73.

Phragmidium rubi-idaei (DC.) Karst.

na *Rubus idaeus* L.: Białośliwie, Nakło, Osiek, zarośla łąkowe, 22.9.69.

Puccinia acetosae Körn.

na *Rumex acetosa* L.: Nakło, Milcz, łąki, 11.8.69.

Puccinia adoxxae Hedw. f.

na *Adoxa moschatellina* L.: Samostrzel, zarośla, 16.4.69.

Puccinia aegopodii (Schum.) Röhl.

na *Aegopodium podagraria* L.: Samostrzel, łąki, zarośla, 23.8.71.

Puccinia angelicae (Schum.) Fuck.

na *Angelica sylvestris* L.: Anieliny, mokre łąki, zarośla, rowy, 17.7.72; na *Angelica archangelica* L. ssp. *litoralis* (Fr.) Thell.: Anieliny, Samostrzel, 5.7.72, na *Peucedanum palustre* (L.) Moench.: Nakło, Anieliny, mokre łąki i zarośla, 11.8.69; na *Silaum silaus* (L.) Schinz. et Thell.: Ujście, wilgotne łąki, 23.7.70.

Puccinia arenariae (Schum.) Wint.

na *Moehringia trinervia* (L.) Clairv.: Anieliny, zarośla śródłąkowe, 5.9.69; na *Myosoton aquaticum* (L.) Moench.: Białośliwie, mokre łąki, rowy, rzadko, 22.9.69; Samostrzel, 1.8.73; na *Sagina nodosa* (L.) Fenzl.: Anieliny, piaski, torfowiska, łąki, 19.8.73; na *Silene alba* (Mill.) Krause: Białośliwie, rzadko na łąkach, 22.9.69; na *Silene*

dioica (L.) Clairv.: Białośliwie, łąki, rzadko, 10.9.69; na *Stellaria media* (L.) Vill.: Anieliny, 10.9.69; na *Stellaria nemorum* L.: Anieliny, wilgotne łąki, 20.9.69.

Puccinia asarina Kunze

na *Asarum europaeum* L.: Samostrzel, zarośla leśne na skraju łąki, 25.8.70.

Puccinia bistortae DC.

na *Polygonum bistorta* L.: Białośliwie, Nakło, b. pospolicie na łąkach, 5.10.68.

Puccinia bracypodii Otth

na *Brachypodium pinnatum* (L.) P. B.: Samostrzel, Borek, brzegi łąk, 1.8.73.

Puccinia bromina Eriks.

na *Bromus inermis* Leyss.: Samostrzel, Nakło, zarośla, zbocza, 1.8.73; na *Bromus mollis* L.: Anieliny, łąki, 9.8.71.

Puccinia calcitrapae DC.

na *Arctium tomentosum* Mill.: Nakło, Milcz, łąki, ugory, 11.8.69; na *Carduus acanthoides* L.: Nakło, skraj łąki, przydroża, 5.10.68; na *Carduus crispus* L.: Nakło, Osiek, łąki, 27.8.69; na *Carlina vulgaris* L.: Kaczory, pastwisko, 4.9.70; na *Centaurea rhenana* Bor.: Nakło, skarpa przy moście, 10.9.72; na *Centaurea scabiosa* L.: Białośliwie, łąki rowy, 22.9.69; na *Cirsium oleraceum* (L.) Scop.: Nakło, Anieliny, mokre łąki, zarośla, 26.9.69; na *Cirsium palustre* Scop.: Nakło, mokre łąki, 8.7.69.

Puccinia caricina DC.

na *Ribes uva-crispa* L.: Nakło, zarośla łąkowe, przydroża, 2.6.69; na *Urtica dioica* L.: Milcz, Kaczory, Nakło, Osiek, ugory łąkowe, 9.6.69; na *Carex acuta* L. em. Reichard: Nakło, Ujście, łąki, 20.7.69; na *Carex hirta* L.: Kaczory, pastwiska, łąki, 4.9.70; na *Carex rostrata* Stokes; Kaczory, mokre łąki, 4.9.70; *Carex vesicaria* L.: Nakło, Białośliwie, Osiek, wilgotne łąki, 4.6.70.

Puccinia cherophylli Purt.

na *Anthriscus sylvestris* (L.) Hoffm.: Nakło, wilgotne zarośla, rowy, 11.8.69, Anieliny, 12.8.71; na *Chaerophyllum aromaticum* L.: Anieliny, Samostrzel, łąki, zarośla, 19.8.71; na *Ch. bulbosum* L.: Miasteczko Krajeńskie, łąki, rowy, 8.7.71.

Puccinia cnici Mart.

na *Cirsium vulgare* (Savi) Ten.: Samostrzel, Borek, zarośla, pastwiska, 15.8.73.

Puccinia cnici-oleracei Pers. ex Desm.

na *Achillea millefolium* L.: Białośliwie, łąki, 4.9.70.

Puccinia commutata Syd.

na *Valeriana officinalis* L.: Milcz, łąki, 11.8.69.

Puccinia conii Fuck. ex Lagerh.

na *Conium maculatum* L.: Samostrzel, ugory łąkowe, 12.7.69.

Puccinia coronata Corda

na *Frangula alnus* Mill.: Samostrzel, Anieliny, zarośla, 15.6.72; na *Rhamnus cathartica* L.: Samostrzel, Nakło, łąki, zarośla, 15.6.72; na *Agrostis canina* L. var. *arida* Schl.: Kaczory, mlaki na łąkach, 4.9.70; na *Agrostis vulgaris* With.: Osiek, łąki, 10.8.70; na *Arrhenatherum elatius* (L.) P. B.: Nakło, łąki, 5.10.68; na *Avena sativa* L.: Anieliny, pole śródłąkowe, 12.8.71; Kaczory, 4.9.70; na *Calamagrostis arundinacea* (L.) Roth: Samostrzel, Borek, 1.8.73; na *C. canescens* (Web) Roth: Nakło, 13.8.72; na *C. epigeios* (L.) Roth: Nakło, 28.7.72; na *Festuca arundinacea* Schreb.: Samostrzel, 1.8.73; na *F. gigantea* (L.) Vill.: Samostrzel, 1.8.73; na *F. pratensis* Huds.: Nakło, Osiek, Białośliwie, 22.9.69; na *Glyceria aquatica* Wahlb.: Nakło, 25.7.73; na *Holcus lanatus* L.: Nakło, Milcz, 11.8.69; na *Lolium perenne* L.: Osiek, 27.8.69; na *Phalaris arundinacea* L.: Nakło, Milcz, 11.8.69.

Puccinia crepidis Schröet.

na *Crepis tectorum* L.: Anieliny, Nakło, łąki, przydroża, 12.6.70.

Puccinia dioicae Magn.

na *Cirsium oleraceum* (L.) Scop.: Samostrzel, Anieliny, łąki, 25.5.71; na *Taraxacum officinale* Web.: Nakło, łąki, 20.7.69.

Puccinia glechomatis DC.

na *Glechoma hederacea* L.: Nakło, Osiek, Milcz, łąki, 20.7.69.

Puccinia graminis Pers.

na *Agropyron repens* (L.) P. B.: Kaczory, 4.9.70, Samostrzel, 1.8.73; na *Agrostis vulgaris* With.: Osiek, 22.9.68; na *Alopecurus pratensis* L.: Samostrzel, Anieliny, 7.7.70; na *Anthoxanthum odoratum* L.: Nakło, 20.7.69; na *Apera spica-venti* (L.) P. B.: Nakło, Anieliny, 12.9.73; na *Brachypodium silvaticum* (Huds.) Roem. et Schult.: Samostrzel, Borek, 1.8.73; na *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth: Samostrzel, Białośliwie, 1.8.73; na *Dactylis glomerata* L.: Osiek, 25.9.69; na *Deschampsia caespitosa* (L.) P. B.: Nakło, 5.9.69; na *Phleum pratense* L.: Nakło, 20.7.69; na *Poa nemoralis* L.: Samostrzel, 14.9.69.

Puccinia helianthi Schw.

na *Helianthus annuus* L.: Anieliny, uprawy przyłąkowe, ogrody, 22.8.70.

Puccinia hieracii Mart.

na *Centaurea jacea* L.: Nakło, Milcz, łąki, 11.8.69; na *Hieracium boreale* Fr.: Białośliwie, zarośla łąkowe, 22.9.69; na *Hieracium*

umbellatum L.: Nakło, 23.6.69; na *Leontodon autumnalis* L.: Nakło, Milcz, łąki, przydroża, 20.7.69; Maisteczko Krajeńskie, 13.8.72; na *Serratula tinctoria* L.: Samostrzel, Borek, Nakło, łąki, zarośla, 1.8.73; na *Taraxacum officinale* Web.: Białośliwie, łąki, 27.8.69.

Puccinia hypochoeridis Oudem.

na *Hypochoeris radicata* L.: Nakło, łąki, zarośla, przydroża, 28.7.72.

Puccinia lapsanae Fuck.

na *Lapsana communis* L.: Samostrzel, zarośla, przydroża, 27.7.72.

Puccinia libanotidis Lidr.

na *Seseli libanotis* (L.) Koch: Nakło, brzegi łąk, rowy, 5.7.72.

Puccinia liliacearum Duby

na *Ornithogalum umbellatum* L.: Nakło, trawnik przy drodze, 10.6.73.

Gatunek bardzo rzadki, zbierany tylko przez A. Michalskiego z dwóch stanowisk (Majewski 1979).

Puccinia littoralis Rostr.

na *Sonchus arvensis* L.: Białośliwie, wilgotne łąki, 10.7.69.

Jest to jedyne w Polsce pewne stanowisko tego gatunku (Majewski 1979).

Puccinia magnusiana Körn.

na *Phragmites communis* Trin.: Białośliwie, łąki, 10.8.72, Nakło, brzegi wód, 7.10.69.

Puccinia major (Diet.) Diet.

na *Crepis biennis* L.: Maisteczko Krajeńskie, łąki, 13.8.72; na *Crepis paludosa* (L.) Moench.: Ujście, wilgotna łąka, 25.5.69.

Puccinia malvacearum Bert.

na *Malva neglecta* Wallr.: Nakło, Milcz, ugory łąkowe, 11.8.69.

Puccinia menthae Pers.

na *Acinos arvensis* (Lam.) Dandy: Samostrzel, Borek, zarośla, 1.8.73; na *Clinopodium vulgare* L.: Samostrzel, Borek, suche zarośla, skarpy, 1.8.73; na *Mentha aquatica* L.: Nakło, Milcz, pospolicie na łąkach, 11.8.69; na *Mentha arvensis* L.: Nakło, Milcz, 11.8.69, bagniste łąki, rowy, 11.8.69; na *Mentha longifolia* (L.) Huds.: Nakło, Milcz, pospol. na mokrych łąkach, 20.7.69.

Puccinia molinae Tul.

na *Molinia coerulea* (L.) Moench.: Nakło, łąki, 17.9.70.

Puccinia nigrescens Kirchn.

na *Salvia verticillata* L.: Nakło, przydroża, 22.9.69.

Puccinia nitida (Str.) Röhl.

na *Aethusa cynapium* L.: Samostrzel, przy drodze przez łąkę, 25.8.69.

Puccinia obscura Schroet.

na *Luzula campestris* (L.) DC.: Anieliny, łąki, 24.7.69; na *Luzula pilosa* (L.) Willd.: Samostrzel, Borek, Nakło, zarośla na skraju łąki i lasu, 15.8.73.

Puccinia oreoselini (Str.) Fuck.

na *Peucedanum oreoselinum* (L.) Moench.: Nakło, łąki, zarośla, 8.7.69.

Puccinia perplexans Plovw.

na *Alopecurus pratensis* L.: Nakło, Białośliwie, Kaczory, łąki, 4.9.70, Samostrzel, Anieliny, 7.7.70.

Puccinia persistens Plovw.

na *Aquilegia vulgaris* L.: Ujście, łąka, zarośla, 1.6.69; na *Agropyron repens* (L.) P. B.: Nakło, Osiek, łąki, 20.7.69.

Puccinia phragmitis (Schum.) Körn.

na *Rumex acetosa* L.: Białośliwie, Osiek, 26.5.69; Anieliny, 7.6.71; na *Rumex obtusifolium* L.: Anieliny, zarośla łąkowe, rowy, 7.6.71; na *Phragmites communis* Trin.: Nakło, pospolicie, mokradła, brzegi wód, mokre łąki, 5.10.68.

Puccinia pimpinellae (Str.) Röhl.

na *Angelica palustris* (Bess.) Hoffm.: Anieliny, Osiek, mokre łąki, 19.8.71; Nakło, 27.8.69; na *Pimpinella major* (L.) Huds.: Anieliny, łąki, zarośla, moczary, 20.7.69; na *Pimpinella saxifraga* L.: Osiek, Milcz, suche łąki, 9.7.69.

Na *Angelica palustris* grzyb ten nie był dotychczas w Polsce zbierany.

Puccinia poae-nemoralis Otth

na *Poa annua* L.: Białośliwie, Nakło, trawniki przydrożne, 20.9.69; na *Poa nemoralis* L.: Ujście, zarośla, 15.9.69; Nakło, 15.9.72; na *Poa pratensis* L.: Nakło, Ujście, łąki, 20.7.70.

Puccinia poarum Niels.

na *Tussilago farfara* L.: Nakło, Białośliwie, gliniasty brzeg Noteci, wilgotne zarośla, pospolicie, 22.9.69.

Puccinia polygoni Alb. et Schw.

na *Bilderdykia dumetorum* (L.) Dumort.: Białośliwie, Osiek, sporadycznie w zaroślach łąkowych, 22.9.69.

Puccinia polygoni-amphibii Pers.

na *Geranium pratense* L.: Białośliwie, łąki, 26.5.69; na *Polygonum amphibium* L. var. *terrestre* Leyss.: Nakło, mokre łąki, brzegi stawów, 5.10.68; na *Polygonum tomentosum* Schrank: Anieliny, Samostrzel, wilgotne zarośla, 19.8.71.

Na zebranych okazach *Polygonum tomentosum* występują obficie telia, rzadko się tworzące na tym żywicielu.

Puccinia pulverulenta Grev.

na *Epilobium hirsutum* L.: Anieliny, łąki, rowy, 7.6.73.

Puccinia punctata Link

na *Galium mollugo* L.: Nakło, Milcz, zarośla, 11.8.69; na *Galium palustre* L.: Białośliwie, Nakło, mokre łąki, 4.9.70; na *Galium uliginosum* L.: Nakło, Osiek, mokradła, rowy, 22.9.69; na *Galium verum* L.: Nakło, 20.6.73.

Puccinia punctiformis (Str.) Röhl.

na *Cirsium arvense* (L.) Scop.: Białośliwie, pospolicie na łąkach, 26.5.69.

Puccinia recondita Rob. ex Desm.

na *Anchusa arvensis* (L.) Bieb.: Białośliwie, ugory łąkowe, pola, 22.9.69; na *Anchusa officinalis* L.: Nakło, Osiek, przydroża, ugory, 22.9.69; na *Secale cereale* L.: Osiek, Białośliwie, pola, 4.7.73; Anieliny, 7.6.71.

Puccinia saxifragae Schlecht.

na *Saxifraga granulata* L.: Dziembówko, łąki, 12.6.73.

Puccinia sessilis Schneid.

na *Convallaria maialis* L.: Samostrzel, Nakło, zarośla na pograniczu łąki i lasu, 4.6.73; na *Orchis latifolia* L.: Samostrzel, Nakło, mokre łąki, 5.6.71, Anieliny, 30.5.72.

Puccinia sii-falcariae Schroet.

na *Falcaria vulgaris* Bernh.: Samostrzel, skraj łąki, miedze, 4.6.70.

Puccinia tanacetii DC.

na *Artemisia absinthium* L.: Anieliny, suche łąki, przydroża, skarpy, 12.8.71; na *Artemisia vulgaris* L.: Samostrzel, zarośla, 27.7.72; na *Tanacetum vulgare* L.: Kaczory, łąki, 4.9.70.

Puccinia triseti Eriks.

na *Trisetum flavescens* (L.) P. B.: Anieliny, łąki, 5.9.69.

Puccinia triticina Eriks.

na *Triticum vulgare* Vill.: Anieliny, śródłąkowe pola uprawne, 19.8.70.

Puccinia uliginosa Juel

na *Parnassia palustris* L.: Białośliwie, mokre łąki, 26.5.69; na *Carex nigra* (L.) Reichard: Kaczory, łąki kwaśne, 4.9.70.

Puccinia vulpinae Schroet.

na *Carex vulpina* L.: Samostrzel, rowy melioracyjne, mokre łąki, 25.5.71.

Pucciniastrum agrimoniae (Diet.) Tranzsch.

na *Agrimonia eupatoria* L.: Osiek, zarośla, suche łąki, 22.9.69.

Pucciniastrum areolatum (Fr.) Otth

na *Prunus padus* L.: Samostrzel, Borek, zarośla, 1.8.73.

- Pucciniastrum epilobii* Otth
na *Epilobium angustifolium* L.: Nakło, Osiek, łąki, rowy, 22.9.69.
- Pucciniastrum guttatum* (Schroet.) Hyl., Jorst. et Nannf.
na *Galium mollugo* L.: Samostrzel, zarosła, łąki, 12.9.69.
- Triphragmium ulmariae* (DC.) Link
na *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim.: Nakło, pospolicie na łąkach
5.10.68.
- Uromyces behenis* (DC.) Unger
na *Silene vulgaris* (Moench.) Garcke; Anieliny, Samostrzel, łąki,
rowy, 19.8.71.
- Uromyces betae* Tul. ex Kickx
na *Beta vulgaris* L.: Milcz, Osiek, pola uprawne na skraju łąki,
22.9.69.
- Uromyces dactylidis* Otth
na *Dactylis glomerata* L.: Białośliwie, sporadycznie na łąkach,
4.9.70.
- Uromyces euphorbiae-corniculati* Jordi
na *Lotus corniculatus* L.: Paterek, łąki, 10.9.70.
- Uromyces fallens* (Arth.) Kern. ex Barthol.
na *Trifolium pratense* L.: Nakło, Ujście, łąki, 20.7.69.
- Uromyces geranii* (DC.) Fr.
na *Geranium palustre* L.: Nakło, Białośliwie, pospolicie na wilgotnych łąkach, 22.9.69, Samostrzel, łąki, zarosła, 1.8.73; na *Geranium pratense* L.: Nakło, Ujście, łąki, 20.7.69; na *Geranium pyrenaicum* Burm. f.: Nakło, brzegi dróg, pola, 25.5.71.
- Uromyces inaequaltus* Lasch
na *Silene nutans* L.: Nakło, skraj lasu i łąki, 18.8.69.
- Uromyces lupinicolus* Bub.
na *Lupinus luteus* L.: Białośliwie, sporadycznie na łąkach, 4.9.70.
- Uromyces nerviphilus* (Grog.) Hotson
na *Trifolium repens* L.: Osiek, łąki, 22.9.69.
- Uromyces phaseoli* (Pers.) Wint.
na *Phaseolus vulgaris* L.: Białośliwie, ogrody śródłąkowe, 19.9.69.
- Uromyces pisi* (DC.) Otth
na *Euphorbia cyparissias* L.: Białośliwie, łąki, rowy, 26.5.69; na *Pisum sativum* L.: Białośliwie, pole uprawne na skraju łąki, 22.9.69.
- Uromyces poae* Rabenh.
na *Ranunculus ficaria* L.: Anieliny, łąki, 10.5.72.
- Uromyces polygoni-aviculariae* (Pers.) Karst.
na *Polygonum aviculare* L.: Białośliwie, Ujście, łąki, przydroża,
ogory łąkowe, 22.9.69.

Uromyces punctatus Schroet.

na *Astragalus glycyphyllos* L.: Samostrzel, zarośla na skraju łąki, 17.7.72.

Uromyces rumicis (Schum.) Wint.

na *Rumex conglomeratus* Murr.: Anieliny, mokre łąki, rowy, 27.7.72.

Uromyces striatus Schroet.

na *Medicago lupulina* L.: Paterek, łąki, 10.9.70; na *Medicago sativa* L. ssp. *falcata* (L.) Arcang.: Nakło, zarośla, peryferie łąk, 22.9.69; na *Trifolium arvense* L.: Samostrzel, nieużytki przydrożne, 13.8.72.

Uromyces trifolii-repentis Liro

na *Trifolium hybridum* L.: Paterek, łąki, 10.9.70.

Uromyces valerianae (DC.) Fuck.

na *Valeriana officinalis* L.: Milcz, łąki, 8.7.69; na *Valeriana dioica* L.: Anieliny, mokre łąki, 5.7.72.

Uromyces verruculosus Schroet. (?)

na *Melandrium album* (Mill.) Garcke: Miasteczko Krajeńskie, suche zbocza, polany, 15.8.69 (tylko uredinia).

Uromyces viciae-fabae (Pers.) Schroet.

na *Vicia cracca* L. i *Vicia faba* L.: Nakło, Osiek, Białośliwie, 22.9.69.

Uromyces viciae-fabae var. *orobi* (Schum.) Jorst.

na *Lathyrus palustris* L.: Białośliwie, Nakło, mokre łąki, 22.9.69.

DEUTEROMYCETES

Sphaeropsidales

Ascochyta caulicola Laubert

na *Melilotus alba* Med.: Anieliny, łąki, rowy, przydroża, 8.7.71.

Ascochyta populina Sacc.

na *Populus nigra* L.: Osiek, Milcz, łąki nad Notecią, solitery, 17.7.70.

Ascochyta violae Sacc. et Speg.

na *Viola sylvestris* Lam.: Samostrzel, Borek, zarośla, 1.8.73.

Dilophospora graminis Desm.

na *Alopecurus pratensis* L.: Białośliwie, Osiek, łąki, 22.9.69.

Leptothyrium alneum (Lév.) Sacc.

na *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.: Białośliwie, zarośla, kępy olszowe na łąkach, 22.9.69.

Phleospora maculans (Bereng.) Allesch.

na *Morus alba* L.: Anieliny, żywopłot, 5.9.72.

- Phyllostictaalni-glutinosae* P. Syd.
na *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.: Samostrzel, Borek, brzegi wód, zarośla, bagna, 1.8.73.
- Phyllosticta angelicae* Sacc.
na *Angelica sylvestris* L.: Samostrzel, mokre łąki, 2.7.72.
- Phyllosticta cathartici* Sacc.
na *Rhamnus cathartica* L.: Nakło, zarośla łąkowe, 6.7.70.
- Phyllosticta cruenta* (Fr.) Kickx
na *Polygonatum officinale* All.: Nakło, zarośla na skraju łąki, 23.8.70.
- Phyllosticta lappae* Sacc.
na *Arctium lappa* L.: Nakło, Samostrzel, zarośla, przydroża, 15.8.73.
- Phyllosticta scrophulariae* Sacc.
na *Scrophularia nodosa* L.: Białośliwie, brzegi wód, zarośla olszowe na łąkach, rowy, 20.9.69.
- Phyllosticta sphaeropsoides* Ell. et Ev.
na *Aesculus hippocastanum* L.: Nakło, przy drodze, 25.7.73.
- Phyllosticta typhina* Sacc. et Malbr.
na *Typha latifolia* L.: Nakło, Białośliwie, brzegi wód, mokre łąki, 22.9.69.
- Phyllosticta urticae* Sacc.
na *Urtica dioica* L.: Osiek, Samostrzel, ugory łąkowe, rowy, zarośla, 15.9.69.
- Placosphaeria genistae* Brun.
na *Genista tinctoria* L.: Samostrzel, Borek, zarośla, 1.8.73.
- Placosphaeria rhytismoides* Allesch.
na *Valeriana officinalis* L.: Anieliny, łąki, 19.8.71.
- Septoria alismatis* Oudem.
na *Alisma plantago-aquatica* L.: Anieliny, rowy, brzegi wód, pospolicie, 7.6.71.
- Septoria apii* Chester.
na *Apium graveolens* L.: Anieliny, ogrody przyłąkowe, 5.7.72.
- Septoria avenae* B. Frank
na *Arrhenatherum elatius* (L.) P. B.: Anieliny, łąki, 18.8.71.
- Septoria bidentis* Sacc.
na *Bidens tripartita* L.: Samostrzel, rowy, brzegi wód, mokre łąki, 15.9.69.
- Septoria cylistegiae* West.
na *Calystegia sepium* (L.) R. Br.: Białośliwie, Osiek, zarośla łąkowe, 22.9.69; na *Convolvulus arvensis* L.: Nakło, widne zarośla, przydroża, 16.7.73.
- Septoria cannabis* Sacc.
na *Cannabis sativa* L.: Nakło, Anieliny, Osiek, zarośla, 23.8.69.

- Septoria caricicola* Sacc.
na *Carex gracilis* Curt.: Białośliwie, łąki, 4.9.70.
- Septoria epilobii* West.
na *Epilobium angustifolium* L.: Nakło, łąki, rowy, 5.10.68.
- Septoria galeopsidis* West.
na *Galeopsis pubescens* Bess.: Samostrzel, Borek, zarośla, przydroża, 1.8.73.
- Septoria heraclei* Fuck.
na *Heracleum sphondylium* L. ssp. *sibiricum* (L.) Simonk.: Białośliwie, łąki, 12.7.71; na *H. sphondylium* ssp. *sphondylium*: Nakło, Milcz, pospolicie na łąkach, 8.7.69.
- Septoria hydrocotyles* Desm.
na *Hydrocotyle vulgaris* L.: Anieliny, mokre łąki, torfowiska, 25.9.73.
- Septoria libanotidis* Died.
na *Seseli libanotis* (L.) Koch: Nakło, zarośla nad torem kolejowym, 28.7.72.
- Septoria lycopersici* Speg.
na *Solanum lycopersicum* L.: Anieliny, uprawy przyłąkowe, 12.8.72.
- Septoria lysimachiae* West.
na *Lysimachia vulgaris* L.: Nakło, Białośliwie, łąki, rowy, brzegi wód, 22.9.69.
- Septoria oreoselini* (Lasch) Sacc.
na *Peucedanum oreoselinum* (L.) Moench.: Samostrzel, Nakło, zarośla, suche zbocza, 15.8.73.
- Septoria parnassiae* Died.
na *Parnassia palustris* L.: Anieliny, mokre łąki, 19.8.71.
- Septoria petroselini* Desm.
na *Petroselinum crispum* (Mill.) Hill: Anieliny, ogrody przyłąkowe, 5.7.72.
- Septoria peucedani* Hollos
na *Peucedanum cervaria* (L.) Lap.: Nakło, Anieliny, łąki, stoki, 19.7.73.
- Septoria piricola* Desm.
na *Pyrus communis* L.: Samostrzel, Nakło, przy drodze, dziko, w zaroślach, 15.8.73.
- Septoria podagrariae* Lasch
na *Aegopodium podagraria* L.: Samostrzel, zarośla, łąki, pospolicie, 19.8.71.
- Septoria polygonorum* Desm.
na *Polygonum persicaria* L.: Białośliwie, łąki, rowy, 22.9.69; na *Polygonum tomentosum* Schrank: Nakło, 24.7.68.

Septoria rubi West.

na *Rubus caesius* L.: Białośliwie, zarośla, 22.9.69; na *Rubus idaeus* L.: jak poprz.

Septoria salicis West.

na *Salix fragilis* L.: Białośliwie, Osiek, zarośla wierzbowe na łąkach, 11.8.69.

Septoria tinctoriae Brun.

na *Serratula tinctoria* L.: Anieliny, Nakło, łąki, 9.8.72.

Septoria violae-palustris Died.

na *Viola palustris* L.: Anieliny, Samostrzel, mokre łąki, 5.7.72.

Septoria saponariae (DC.) Savi et Becc.

na *Saponaria officinalis* L.: Nakło, Białośliwie, zarośla na łąkach, brzeg Noteci, rowy, skarpy, 4.9.70.

Septoria scabiosicola Desm.

na *Scabiosa columbaria* L.: Osiek, Milcz, łąki, 25.6.70.

Septoria sii Rob. et Desm.

na *Berula erecta* (Huds.) Coville: Nakło: 13.8.72; na *Sium latifolium* L.: Nakło, mokre łąki, rowy melioracyjne, 8.7.69.

Septoria sparsa Fuck.

na *Potentilla reptans* L.: Nakło, Białośliwie, łąki, 22.9.69.

Stagonospora iridis C. Massal.

na *Iris pseudoacorus* L.: Kaczory, Białośliwie, wilgotne zarośla, rowy, brzegi wód, 4.9.70.

Stagonospora trifolii Fautr.

na *Trifolium repens* L.: Nakło, Ujście, łąki, 20.7.69.

Stagonosporopsis boltschauseri (Sacc.) Died.

na *Phaseolus vulgaris* L.: Nakło, Anieliny, ogrody przyłakowe, 30.9.73.

*Melanconiales**Gloeosporium convallariae* Allesch.

na *Convallaria majalis* L.: Nakło, zarośla na skraju łąki, 10.8.71.

Gloeosporium padi (DC.) A. Pot.

na *Prunus padus* L.: Samostrzel, Borek, zarośla, 1.8.73.

Gloeosporium salicis Westend.

na *Salix fragilis* L.: Nakło, Milcz, łąki, zarośla, 11.8.69.

Cylindrosporium pruni-cerasi C. Massal.

na *Prunus cerasus* L.: Białośliwie, zarośla, 28.6.73.

Cylindrosporium ranunculi (Bonord.) Sacc.

na *Ranunculus sceleratus* L.: Białośliwie, mokre łąki, 22.9.69.

Pestalozzina soraueriana Sacc.

na *Alopecurus pratensis* L.: Anieliny, łąki, 7.6.71.

Septogloeum carthusianorum Sacc.

na *Euonymus europaeus* L.: Samostrzel, zarośla przy drodze, 5.7.72.

Septogloeum oxysporum Bomm., Rouss. et Sacc.

na *Phalaris arundinacea* L.: Nakło, brzegi wód, rowy, bagna, 27.7.73.

Hyphomycetales

Alternaria tenuis Nees

na *Lycium barbatum* L.: Miasteczko Krajeńskie, zarośla, na przejeździe kolejowym, 13.8.72.

Cercospora apii Fres. var. *carotae* Passer.

na *Daucus carota* L.: Nakło, łąki, pola uprawne, 16.8.72.

Cercospora armoraciae Sacc.

na *Armoracia rusticana* G., M. et Sch.: Nakło, łąki, 10.9.72.

Cercospora beticola Sacc.

na *Beta vulgaris* L.: Osiek, śródłakowe pola uprawne, 22.9.69.

Cercospora mercurialis Passer.

na *Mercurialis perennis* L.: Samostrzel, Borek, wilgotne zarośla, 21.9.73.

Cercospora ononidis Auersw.

na *Ononis arvensis* L.: Nakło, łąki, przydroża, 10.9.72.

Clasterosporium carpophilum Aderh.

na *Prunus domestica* L.: Nakło, skraj łąki przy drodze, 25.7.73; na *Prunus padus* L.: Samostrzel, Borek, Nakło, zarośla, 1.9.73.

Didymaria didyma Schroet.

na *Ranunculus repens* L.: Samostrzel, łąki, 19.8.71.

Fusicladium depressum Berk. et Br.

na *Angelica archangelica* L. ssp. *litoralis* (Fr.) Thell.: Samostrzel, łąki nad rowem, 13.8.72; na *Angelica palustris* (Bess.) Hoffm.: Anieliny, łąki, 13.8.72.

Fusicladium radiosum (Lib.) Lind

na *Populus alba* L.: Samostrzel, zarośla, 5.7.72; na *Populus tremula* L.: Nakło, solitery nad brzegiem Noteci, 5.10.68.

Graphium ulmi (Schw.) Buisman

na *Ulmus campestris* L.: Samostrzel, przy drodze, 19.6.73.

Helminthosporium bromi Died.

na *Bromus inermis* Leyss.: Nakło, zarośla, przydroża, 16.7.73.

Helminthosporium gramineum Rabenh.

na *Hordeum vulgare* L.: Nakło, pola śródłakowe, 21.7.68.

Helminthosporium teres Sacc.

na *Hordeum vulgare* L.: Anieliny, pola, 12.8.71, Nakło, 21.7.68.

Hormiscium centaurii Fuck.

na *Centaureum erythraea* Rafn.: Nakło, Anieliny, brzegi łąk, zbocza, 5.7.72.

Macrosporium saponariae Peck.

na *Saponaria officinalis* L.: Nakło, brzeg rzeki, skraj łąki, rowy, 20.7.69.

Mastigosporium album Riess

na *Glyceria fluitans* (L.) R. Br.: Białośliwie, brzegi wód, 12.7.71.

Mastigosporium rubricosum (Dearn. et Barth.) Nannf.

na *Dactylis glomerata* L.: Samostrzel, łąki, 25.5.71.

Oidium lini Bondartzev

na *Linum usitatissimum* L.: Nakło, Anieliny, uprawy przyłąkowe, 23.8.72.

Ovularia aperifolia Sacc.

na *Symphytum officinale* L.: Samostrzel, łąki, 1.8.73.

Ovularia obliqua (Cook.) Oudem.

na *Rumex conglomeratus* Murr.: Anieliny, Samostrzel, brzegi wód, 17.7.72; na *Rumex crispus* L.: Ujście, Białośliwie, łąki, 20.8.68; na *Rumex obtusifolius* L.: Nakło, zarośla łąkowe, rowy, 20.7.69.

Ovularia pulchella (Ces.) Sacc.

na *Dactylis glomerata* L.: Kaczory, Milcz, łąki, 4.9.70.

Ovularia sphaeroidea Sacc.

na *Lotus corniculatus* L.: Anieliny, łąki, 29.8.70; na *Lotus uliginosus* Schk.: Nakło, łąki, 4.9.70.

Ramularia alismatis Fautr.

na *Alisma plantago-aquatica* L.: Nakło, Milcz, łąki, rowy, brzegi wód, 8.7.69.

Ramularia anthrisci v. Höhn.

na *Anthriscus sylvestris* (L.) Hoffm.: Anieliny, Samostrzel, łąki, rowy, wilgotne zarośla, 19.8.71.

Ramularia barbareae Peck

na *Barbarea vulgaris* R. Br.: Osiek, Nakło, wilgotne łąki, 22.9.69.

Ramularia beticola Fautr. et Lamb.

na *Beta vulgaris* L.: Białośliwie, uprawy, 30.9.73.

Ramularia calcea Desm.

na *Glechoma hederacea* L.: Białośliwie, nad brzegiem Noteci, Osiek, łąki, 22.9.69.

Ramularia calthae Lind

na *Caltha palustris* L.: Nakło, Białośliwie, mokre łąki, rowy, 22.9.69.

Ramularia cardui Karst.

na *Carduus crispus* L.: Nakło, łąki, 20.7.69.

Ramularia cicutae Karst.

na *Cicuta virosa* L.: Anieliny, rowy melioracyjne, brzegi wód, 19.8.71.

Ramularia coccinea (Fuck.) Vestegr.

na *Veronica chamaedrys* L.: Białośliwie, Osiek, łąki, 22.9.69.

Ramularia gei Lind

na *Geum rivale* L.: Białośliwie, mokre łąki, 26.5.69.

Ramularia lactea (Desm.) Sacc.

na *Viola canina* L.: Nakło, łąki, 15.7.69.

Ramularia lampsanae (Desm.) Sacc.

na *Lapsana communis* L.: Samostrzel, Borek, zarośla, przydroża, 1.8.73.

Ramularia macrospora Fres.

na *Campanula rapunculoides* L.: Nakło, Anieliny, zarośla, 5.7.72.

Ramularia pastinacae Bub.

na *Pastinaca sativa* L.: Nakło, łąki, rowy odwadniające, 10.9.72.

Ramularia plantaginea Sacc. et Berl.

na *Plantago lanceolata* L.: Anieliny, łąki, pastwiska, 7.6.71.

Ramularia sagittariae Bres.

na *Sagittaria sagittifolia* L.: Białośliwie, Milcz, rowy, brzegi wód, 22.9.69.

Ramularia senecionis Berk. et Br.

na *Senecio congestus* (R. Br.) DC.: Nakło, mokre łąki, bagna, 22.9.69.

Ramularia ulmariae Cooke

na *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim.: Nakło, Osiek, mokre łąki, 26.5.69.

Ramularia urticae Ces.

na *Urtica dioica* L.: Białośliwie, ugory i zarośla łąkowe, 4.9.70.

Scolecotrichum compressum Allesch.

na *Poa compressa* L.: Nakło, Paterek, zbocze, brzeg łąki, 8.8.69.

Scolecotrichum graminis Fuck.

na *Avenastrum pubescens* (Huds.) Opiz: Anieliny, Samostrzel, łąki, 7.6.71; na *Dactylis glomerata* L.: Białośliwie, łąki, 15.10.69; na *Glyceria fluitans* R. Br.: Anieliny, rowy odwadniające, brzegi wód, 7.6.71.

Septocylindrium aromaticum Sacc.

na *Acorus calamus* L.: Anieliny, łąki, brzegi wód, 24.8.69.

*Mycelia sterilia**Sclerotium rhizodes* Auersw.na *Triticum vulgare* Vill.: Anieliny, Samostrzel, pola uprawne,
5.8.69.

LITERATURA

- Churska C., 1966, Rozmieszczenie zbiorowisk roślinnych w dolinie Noteci w nawiązaniu do sieci hydrograficznej i morfologii doliny. Zesz. probl. Post. Nauk roln. 66: 169-175.
- Kochman J., Majewski T., 1973, Grzyby (*Mycota*) 5, Podstawczaki (*Basidiomycetes*), Główniowe (*Ustilaginales*), Warszawa-Kraków.
- Lindau G., 1914, *Ustilagineae*, [In:] Kryptogamenflora der Mark Brandenburg 5a: 1-68.
- Majewski T., 1979, Grzyby (*Mycota*) 11, Podstawczaki (*Basidiomycetes*), Rdzawnikowe (*Uredinales*) II, Warszawa-Kraków.
- Noack M., Fahrenhorff E., 1925, Ein Beitrag zur Kleinpilzflora der Mark. Verhandl. Bot. Ver. Prov. Brandenb. 67: 60-68.
- Ziaja W., 1966, Łąkowe zbiorowiska roślinne w dolinie Noteci. Zesz. probl. Post. Nauk roln. 66: 155-168.